

Виборча програма
кандидата на посаду академіка-секретаря
Відділення філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки
Національної академії педагогічних наук України
Сисоєвої Світлани Олександрівни

Оприлюднюю свою програму кандидата на посаду академіка-секретаря Відділення філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки НАПН України, у якій викладено моє концептуальне бачення подальшого розвитку Відділення у 2026–2030 рр. в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення.

НАУКОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ВІДДІЛЕННЯ

Відділення філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки є одним із найстаріших відділень НАПН України, відомим своїми вагомими науковими здобутками у розвитку української освіти. Відділення створено за рішенням загальних зборів АПН України у листопаді 1992 р. як Відділення теорії та історії педагогіки (із листопада 2008 р. – Відділення загальної педагогіки та філософії освіти, із січня 2022 р. – Відділення філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки).

Розширення наукової тематики Відділення сприяло його становленню як одного із ключових відділень Національної академії педагогічних наук України, яке понад три десятиліття здійснює фундаментальні та прикладні наукові дослідження за напрямками філософії освіти, педагогічної науки й наук про освіту та забезпечує ефективність академічної науки в умовах воєнного стану.

Унікальність Відділення полягає у багатовекторності та міждисциплінарній різноманітності його дослідницького поля, що дозволяє комплексно досліджувати складні та нагальні проблеми освіти, зокрема в умовах військової агресії РФ проти України, із урахуванням глобальних змін, кризових станів, цифрової трансформації суспільства, вимог європейського освітнього та дослідницького просторів, впливати на забезпечення якості усіх ланок освіти та якості освітньої галузі країни загалом, сприяти розвитку академічної науки в цілому.

Очолую Відділення з 2017 року. Вважаю, що наукові здобутки Відділення щільно пов'язані із високопрофесійною науковою діяльністю його академіків, членів-кореспондентів, учених підвідомчих установ, їхньою небайдужістю, креативністю та ініціативністю.

На сьогодні науковий потенціал Відділення охоплює: 12 дійсних членів і 18 членів-кореспондентів НАПН України, наукові колективи Інституту проблем виховання НАПН України, Інституту педагогіки НАПН України (5 відділів), Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського, а також установи, що діють на засадах самофінансування, – Науково-дослідний центр з проблем соціальної

педагогіки і соціальної роботи НАПН України (на базі ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка») та Науково-дослідний центр педагогічного краєзнавства (спільно з Уманським державним педагогічним університетом імені Павла Тичини). Відділення ефективно співпрацює із Педагогічним музеєм України.

Вченими Відділення здійснюється науково-методичний супровід функціонування та розвитку української освіти в умовах воєнного стану, а саме: на філософському рівні осмислюються вплив глобалізації і стрімкого соціального та технологічного розвитку на освіту, зокрема поширення штучного інтелекту в системі освіти, нові моделі і підходи до навчання в умовах війни; досліджуються фундаментальні проблеми історії української педагогіки та освіти, які актуалізують питання історичної пам'яті українського народу; розвивається сухомлиністика; формується методологія міждисциплінарних досліджень у сфері освіти, зокрема порівняльної педагогіки; посилена увага до фундаментальних та прикладних наукових досліджень з утвердження української національної та громадянської ідентичності, національно-патріотичного виховання, формування національної солідарності в учнівської і студентської молоді, педагогіки пограниччя; розширюється дослідницьке поле із проблем освіти дітей раннього та дошкільного віку під час війни, управлінських технологій функціонування освіти в умовах воєнного стану.

СТРАТЕГІЧНА МЕТА ДІЯЛЬНОСТІ ВІДДІЛЕННЯ У 2026–2030 РР.

Стратегічною метою діяльності Відділення філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки НАПН України у 2026–2030 рр. я вважаю утвердження Відділення як провідного науково-організаційного осередку в системі педагогічної науки України, спрямованого на формування сучасних філософських, методологічних, педагогічних і технологічних засад національної освіти, орієнтованих на наукове забезпечення потреб розвитку дитини від народження до повноліття в складних умовах кардинальних змін світового порядку, воєнного стану та повоєнного відновлення.

Зазначена мета передбачатиме забезпечення суспільного запиту на якісний людський капітал, становлення інтелектуального, духовного та фізично досконалого покоління, конкурентоспроможного на національному, європейському та світовому рівні.

Окреслена мета, враховуючи напрями діяльності Відділення, безпосередньо узгоджується із законами України «Про дошкільну освіту», «Про освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про основи національного спротиву», «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності»; указами Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», «Питання Національної ради з відновлення України від наслідків війни»; розпорядженнями Кабінету Міністрів України «Про затвердження національного плану щодо відкритої науки», «Про схвалення

Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 р.»; Стратегією розвитку НАПН України на 2023–2027 роки, Пріоритетними напрямками наукових досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології в НАПН України на 2023–2027 рр.

Для досягнення стратегічної мети Відділення діятиме відповідно до Статуту Національної академії педагогічних наук України, Положення про відділення НАПН України, взаємодіятиме із іншими відділеннями Академії; виконуватиме програми спільної діяльності НАПН України із МОН України, НАН України, іншими галузевими академіями; активно співпрацюватиме із Комітетом Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, МОН України, Міністерством соціальної політики України, Міністерством молоді та спорту України, іншими урядовими й громадськими організаціями.

В умовах військової агресії рф проти України наукова, науково-технічна (експериментальна), науково-організаційна, експертна та освітня діяльність Відділення, враховуючи його науковий потенціал, буде спрямованою як на дослідження фундаментальних філософсько-освітніх, педагогічних, методичних і технологічних проблем функціонування сфери освіти, які мають вагомe значення для забезпечення наукової обґрунтованості освітньої практики, так і на вирішення практико-орієнтованих завдань відповідно до пріоритетів державної освітньої політики щодо посилення стійкості української освіти під час війни та повоєнного відновлення країни.

Діяльність Відділення сприятиме підвищенню наукового іміджу педагогічної науки, впливу її досягнень на забезпечення максимально ефективних та безпечних умов освітнього розвитку дітей та молоді в умовах воєнного стану і повоєнного відновлення.

Для досягнення стратегічної мети наголошую на таких принципах діяльності Відділення: відкритість, прозорість, міждисциплінарність, наукова і практична доцільність, академічна доброчесність та академічна свобода.

Не менш важливого значення для досягнення стратегічної мети набувають громадське обговорення розроблених концепцій, програм, технологій, ознайомлення наукової спільноти й освітян з досягненнями Відділення та НАПН України в цілому через сучасні мережеві засоби комунікацій (сайти, соціальні мережі, медіа тощо).

ПРІОРИТЕТИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У 2026–2030 рр.

➤ *Розвиток філософії і методології освіти як ціннісного і світоглядного фундаменту освітньо-педагогічних трансформацій.*

Освіта є провідним інструментом забезпечення формування цінностей, світогляду та громадянської відповідальності українського суспільства на шляху до європейської інтеграції України. Дослідження освіти як системи, що функціонує в умовах глибоких соціальних трансформацій і війни, потребує філософського осмислення та нових методологічних підходів стратегічного оновлення, переходу від застарілих моделей навчання до

інноваційних, поєднання педагогіки із філософією, психологією, соціологією тощо.

Розвиток філософії та методології освіти є ключовим для утвердження фундаментальних цінностей суспільства та особистості, формування критичного мислення, адаптації до динамічних змін цифровізації освіти, створення ефективного освітнього середовища.

Провідним принципом філософії освіти є принцип людиноцентризму (дитиноцентризму), який зумовлює розвиток (позитивну вікову динаміку і становлення) особистості на засадах суб'єктності, самосвідомості, розкриття особистісного потенціалу. Зміщення акцентів у соціальних комунікаціях з традиційних на мережеві створює загрозу втрати людиною ціннісних орієнтирів у складних і суперечливих умовах та загрозах, які несе сучасне багатовимірне цифрове середовище. Це обумовлює особливу увагу до формування національної і громадянської самосвідомості, загальнолюдських цінностей, гуманістичної творчої парадигми мислення здобувачів освіти.

Філософія людиноцентризму набуває нових вимірів актуальності в умовах глобалізованого інформаційно-цифрового світу та поширення штучного інтелекту, нових викликів і наявних загроз, що постають у цьому зв'язку в ціннісно-смысловій та психофізичній сферах життєдіяльності людини.

➤ ***Розвиток історії освіти і педагогіки, педагогічної біографіки в інформаційному освітньо-науковому просторі України.***

Історія педагогіки як фундаментальної науки, яка вивчає розвиток ідей, систем, методів виховання, запобігає повторенню минулих помилок, формує критичне мислення, розкриває джерела сучасної освіти, дозволяє знаходити дієві інноваційні підходи до організації освітнього процесу. В межах історії педагогіки та освіти досліджуються і закріплюються в освітньо-науковому просторі ідеї, промовисті факти життєвого шляху і творчі здобутки українських освітян минулого, що набуває важливого значення для реконструкції (відновлення) і збереження історичної пам'яті українського народу.

В умовах військової агресії РФ проти України історія освіти і педагогіки досліджує й узагальнює кількісні і якісні зміни в організації освіти та функціонуванні її закладів, що надає цінний матеріал для аналізу принципово нових явищ в освіті України, які з'явилися у цей період.

Нині актуалізується потреба концептуалізації української педагогічної біографіки як багатовимірного феномена освіти й науки, міждисциплінарної галузі, тісно пов'язаної із педагогікою, історією, бібліографією.

В умовах воєнного та післявоєнного періодів роль біографіки набуває особливого значення як інструмента зміцнення національної ідентичності, збереження національної пам'яті про тих, хто брали участь у захисті незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, зокрема у війні за Незалежність України у XX столітті, що повною мірою відповідає

Закону України «Про засади державної політики національної пам'яті Українського народу».

➤ ***Національно-патріотичне виховання, утвердження української національної та громадянської ідентичності, зокрема в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення.***

Національно-патріотичне виховання, утвердження української національної та громадянської ідентичності є стратегічним пріоритетом збереження людського капіталу держави в умовах масштабних воєнних викликів та завдань майбутнього повоєнного періоду. Це потребує від учених Відділення системних наукових досліджень, спрямованих на модернізацію змісту, форм і методів національно-патріотичного та громадянського виховання в закладах освіти всіх рівнів, розроблення науково-методичного супроводу гуманітарних і благодійних практик. Щодо утвердження української національної та громадянської ідентичності актуальними напрямками досліджень є: стратегії та концептуальні засади формування української національної ідентичності; педагогічні практики утвердження української національної ідентичності засобами культури і мови; історична пам'ять та її роль у формуванні української національної ідентичності; молодіжні рухи та волонтерство; вплив медіа та соціальних мереж на національну ідентичність молоді; українська національна ідентичність і полікультурність. Також потребують уваги дослідження особливостей освітньо-виховних впливів підтримки національної ідентичності українців, які тимчасово знаходяться за кордоном, зокрема дітей вимушених мігрантів, з метою їх утримання у спільному культурному та ціннісному просторі України.

➤ ***Оновлення системи військово-патріотичного виховання.***

Відповідно до Закону України «Про основи національного спротиву» уваги потребують підготовка населення до національного спротиву, формування у громадян оборонної свідомості та компетентностей у сфері безпеки і оборони, запровадження наскрізної, гендерно нейтральної системи підготовки до національного спротиву, що охоплює різні рівні освіти – від повної загальної середньої до вищої. Також передбачається подальше оновлення змісту навчального предмета «Захист України», упровадження нової навчальної дисципліни «Основи національного спротиву» у закладах вищої освіти. Вчені віднесених до Відділення установ уже мають досвід створення підручника «Захист України» нового покоління. Водночас оновлення системи військово-патріотичного виховання потребує наукових досліджень, спрямованих на: розроблення методичного та дидактичного забезпечення формування оборонної свідомості, інноваційного змісту, форм і методів військово-патріотичного виховання; цифровізацію військово-патріотичного виховання, створення онлайн-сервісів і мультимедійних симуляторів (інтерактивних тренажерів, лазерних тирів та VR-технологій для

використання в закладах освіти); розроблення дизайну освітніх просторів військово-патріотичного виховання. Перспективним напрямом діяльності Відділення є здійснення науково-методичного супроводу підготовки та підвищення кваліфікації педагогів, опанування ними сучасних освітніх інновацій і цифрових рішень для ефективної реалізації оновленого змісту, форм і методів військово-патріотичного виховання. Важливим напрямом діяльності є якісна фахова підготовка (перепідготовка) викладачів предмета «Захист України», оскільки здебільше ними є вчителі-сумісники предметів гуманітарного циклу та фізичної культури.

➤ ***Освіта дітей раннього та дошкільного віку.***

Війна перешкодила створенню Інституту раннього розвитку та дошкільної освіти НАПН України. Для забезпечення цілеспрямованих, комплексних і системних досліджень проблем раннього розвитку та дошкільної освіти існує нагальна потреба об'єднання вчених усіх підрозділів Академії, які досліджують проблеми дошкільної освіти, в єдиний творчий колектив. Актуальними напрямками досліджень є: обґрунтування змісту, форм, методів та технологій сучасної дошкільної освіти; розроблення науково обґрунтованих моделей державно-громадського та державно-приватного партнерства в управлінні дошкільною освітою; європейський досвід дошкільної освіти, впровадження кращих європейських зразків та освітніх інновацій/технологій в Україні; особливості раннього втручання та раннього розвитку дітей від народження до 3 років тощо. Перспективним напрямом досліджень також є неперервний розвиток дитини від народження до повноліття.

➤ ***4. Створення безпечного і підтримувального освітнього середовища на засадах партнерської взаємодії.***

Повномасштабна війна, тривале перебування дітей і молоді в умовах стресу, вимушена міграція, соціальні втрати та трансформації в організації освітнього процесу актуалізували проблему безпечного підтримувального середовища у закладах освіти як одного із ключових чинників збереження майбутнього країни – життя і здоров'я дітей та молоді. Сучасний заклад освіти виконує не лише освітню, а й соціальну, психологічну та інтеграційну функції, забезпечуючи умови для фізичної, психологічної, соціальної та цифрової безпеки всіх учасників освітнього процесу. Водночас ефективність створення такого середовища безпосередньо залежить від партнерської взаємодії педагогів, здобувачів освіти, батьків, громад, органів місцевого самоврядування, служб у справах дітей, центрів соціальних служб, що надають соціальні послуги, та інших суб'єктів, відповідальних за благополуччя і захист дитини. Отже, існує потреба у системних наукових дослідженнях, спрямованих на розроблення теоретико-методологічних і методичних засад створення безпечного підтримувального середовища у закладах освіти на основі міжсекторального партнерства; модернізацію

змісту, форм і технологій соціально-педагогічної та виховної роботи; визначення критеріїв і механізмів оцінювання рівня безпечності та підтримувального потенціалу освітнього середовища. Особливої уваги потребують дослідження ефективних моделей взаємодії закладів освіти із сім'ями, територіальними громадами, громадськими організаціями та службами у справах дітей для своєчасного виявлення ризиків деструктивної поведінки, профілактики насильства, булінгу, дискримінації, соціального відчуження та інших негативних явищ. Перспективними напрямками наукових досліджень мають стати: розроблення інноваційних моделей партнерської взаємодії всіх учасників освітнього процесу щодо формування у дітей та молоді культури безпеки життєдіяльності, взаємної довіри, соціальної згуртованості; створення цифрових інструментів моніторингу безпеки освітнього середовища, комплексного науково-методичного забезпечення реалізації державної політики щодо розбудови безпечного, інклюзивного та підтримувального освітнього простору в умовах повоєнного відновлення України.

➤ *Педагогіка пограниччя.*

Педагогіка пограниччя є важливим дослідницьким напрямом, оскільки дає змогу осмислити виховання дітей і молоді в особливому соціокультурному та безпековому просторі, де перетинаються виклики війни, прикордонного розташування, культурної взаємодії, міграційних потоків і потреби національної безпеки, зміцнення суспільної стійкості, громадянської єдності, збереження людського потенціалу прикордонних громад. Наукова значущість розвитку педагогіки пограниччя зумовлена нагальною необхідністю виявлення, опису та обґрунтування механізмів, які забезпечують виховання дітей і молоді, утвердження української національної і громадянської ідентичності в пограничних територіальних громадах України. Актуальними проблемами дослідження є: теоретико-методологічне обґрунтування пограниччя як специфічного освітньо-виховного простору в умовах ризиків, мобільності, культурної взаємодії, безпекової нестабільності; формування життєвих орієнтирів дітей і молоді в умовах пограниччя України; формування української національної та громадянської ідентичності; виховання інформаційної стійкості дітей і молоді в умовах пограниччя, здатності до протидії дезінформації, розвиток медіаграмотності; формування міжкультурної компетентності та інші.

➤ *5. Екологічна освіта.*

Глобальними сучасними тенденціями є посилення уваги національних урядів до проблем сталого розвитку, переходу від традиційних економічних моделей до циркулярної економіки, активізація використання відновлюваних ресурсів та мінімізація екологічних ризиків. Стійкий поступ до імплементації екологічно дружніх принципів у всіх сферах життя зумовлює необхідність формування екологічної свідомості широких верств населення, де засадничу

роль відіграє екологічна освіта. На національному рівні потреба у проведенні відповідних наукових досліджень актуалізується катастрофічними екологічними втратами, наслідками, загрозами та ризиками на території України, що виникли під час війни. Концептуальна рамка повоєнного «зеленого відновлення» держави передбачає не просто відбудову зруйнованої інфраструктури, а й модернізацію економіки з акцентом на енергоефективності, екологічності, декарбонізації, захисті довкілля та залученні громад до усунення екологічних загроз, мінімізацію подальших екологічних ризиків та відновлення екосистем загалом. У цьому процесі вагому роль належить відіграти екологічній освіті, спрямованій на формування у дітей та молоді екологічних цінностей, компетентностей та моделей поведінки. За таких умов екологічна освіта потребує осучаснення на рівні наукового, програмного, навчально-методичного та дидактичного забезпечення, створення відповідних науково обґрунтованих освітніх інновацій для реалізації стратегії «зеленої» відбудови України.

➤ ***Цифрова трансформація науки і освіти в Україні, використання штучного інтелекту.***

Цифрова трансформація науки і освіти в Україні, зокрема використання штучного інтелекту, потребують від учених Відділення проведення досліджень щодо філософського осмислення цих процесів; формулювання загальнопедагогічних закономірностей; обґрунтування та розроблення нового формату освітнього і виховного середовища; визначення педагогічних пріоритетів цифровізації освіти та використання штучного інтелекту; створення навчальних посібників з цифрової педагогіки; розроблення теоретико-методичного забезпечення виховання дітей і молоді в умовах цифрового простору тощо. Виконання цих завдань можливе за участі Консультативно-дорадчої ради із цифрової освіти і педагогіки, створеної при Відділенні.

➤ ***Науково-інформаційний супровід розвитку освіти і науки.***

ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського має посилити свої позиції як багатофункціонального наукового центру нового типу, що поєднує дослідницьку, бібліотечно-інформаційну, науково-методичну, експертну та культурно-освітню діяльність в Україні та світі. Стратегічним напрямом є трансформація бібліотеки у відкриту цифрову наукову екосистему задля здійснення і підтримки інноваційних досліджень; забезпечення інтеграції, збереження та поширення знань, сприяння професійному зростанню освітян і бібліотекарів в умовах цифрової трансформації освіти і науки, що набуває вагомого значення в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення держави. Особлива увага приділятиметься інформаційно-аналітичному забезпеченню розвитку освіти, цифрової трансформації освіти і науки, розвитку людського капіталу; вивченню, популяризації та збереженню національної педагогічної спадщини.

НАУКОВІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ВІДДІЛЕННЯ

Подальший розвиток Відділення має бути орієнтований на кілька взаємопов'язаних наукових напрямів, які у сукупності формують цілісну траєкторію наукової еволюції Відділення: від філософії, методології, фундаментальної теорії загальної педагогіки і виховання, узагальнення світового досвіду розвитку освітніх систем до методичних засад виховання та соціалізації зростаючої особистості, освітнього розвитку дітей раннього і дошкільного віку, цифровізації та використання штучного інтелекту в освітньому процесі, управлінських і технологічних чинників розвитку освіти. Такий універсальний проблемний цикл дозволяє цілісно і комплексно вивчати освітні процеси і явища, зміни в суспільному інституті освіти в цілому.

➤ *Філософія освіти в системі соціогуманітарного знання.*

Зазначений напрям має на меті розвиток філософських концепцій та ідей академіка В. Г. Кременя, зокрема його філософії людиноцентризму, впливу глобалізації і стрімких технологічних змін на освіту, а саме: цифровізації освіти, поширення штучного інтелекту в освітньому процесі, осмислення нових підходів, моделей і технологій навчання й виховання дітей та молоді під час війни, аксіологічних засад сучасної освіти.

➤ *Теорія, методологія та історія розвитку української педагогічної науки.*

Напрямок актуалізує дослідження із методології педагогічної науки, історії освіти і педагогіки. Такі дослідження в умовах війни спрямовуватимуться на аналіз та історичну фіксацію принципово нових явищ в освіті України, що з'явилися у цей період. Розвиток сухомлінистики та концептуалізація української педагогічної біографіки також тісно пов'язані із педагогікою, історією, бібліографією, збереженням історичної пам'яті.

➤ *Педагогічна компаративістика.*

Дослідження в галузі компаративістики у сфері освіти дозволяють відстежувати євроінтеграційний поступ української освіти. Напрямок забезпечує аналіз інтеграційних процесів у світовій, європейській і національних системах освіти; обґрунтування теоретичних і методичних засад європейської інтеграції крізь призму ключових концептів та їхнього впливу на освіту, віднаходження балансу між гармонізацією із європейськими стандартами і національною ідентичністю освіти. Існує необхідність розширення кадрового складу та дослідницького поля відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України, створення Всеукраїнської асоціації компаративістів у сфері освіти.

➤ *Теоретичні й методичні засади виховання та соціалізації зростаючої особистості.*

Напрямок забезпечує дослідження й розроблення теоретичних, технологічних і методичних засад виховання дітей та учнівської молоді, зокрема в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення. Пріоритет у дослідженнях надано фундаментальним та прикладним дослідженням проблем утвердження української національної та громадянської ідентичності, національно-патріотичного виховання, формування національної солідарності в учнівської і студентської молоді.

➤ ***Освіта дітей раннього і дошкільного віку.***

Напрямок спрямовано на забезпечення імплементації нового Закону України «Про дошкільну освіту», впровадження державного стандарту дошкільної освіти, обґрунтування змісту, форм, методів і технологій сучасної дошкільної освіти; розроблення науково обґрунтованих моделей державно-громадського та державно-приватного партнерства в управлінні дошкільною освітою; дослідження особливостей раннього втручання та раннього розвитку дітей від народження до 3 років. Перспективним є дослідження неперервного освітнього розвитку дитини від народження до повноліття.

➤ ***Управлінські та технологічні чинники розвитку освіти в умовах воєнного стану.***

Зазначений напрямок передбачає дослідження процесів управління трансформаційними процесами у закладах загальної середньої освіти, зокрема в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення; місії зовнішнього незалежного оцінювання під час війни; інноваційної діяльності університету в контексті забезпечення якості вищої педагогічної освіти; розроблення технології подолання освітніх втрат учнів в умовах змішаного навчання під час війни; методики оцінювання наукових проєктів на основі принципів і підходів відкритої науки.

НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ВІДДІЛЕННЯ.

Партнерство і міжнародне співробітництво.

- Активна участь членів Відділення та співробітників віднесених до нього установ у європейських і світових наукових ініціативах, підвищення публікаційної активності у фахових виданнях України, журналах, що індексуються у наукометричних базах Scopus, WoS, з метою просування досягнень української педагогічної науки в Європейському дослідницькому просторі.
- Відділення може виконувати функції українського академічного координатора Європейського освітнього діалогу як мережі співпраці українських та європейських наукових, освітніх і громадських установ з метою формування наукових і методичних пропозицій у сфері спільних досліджень, підготовки і виконання міжнародних проєктів.

- Розвиток співпраці із установами НАН України, установами й закладами МОН України, університетами, європейськими академічними установами, українською науковою діаспорою, освітніми партнерами та міжнародними організаціями.
- Організація і участь у міжнародних проєктах, міжнародних конференціях, семінарах, зустрічах. Подальший розвиток співпраці із Комітетом педагогічних наук Польської академії наук.

Робота з молоддю.

Однією із проблем Відділення є недостатня залученість молодих вчених до роботи в наукових установах. Робота Відділення у цьому напрямі буде спрямована на створення умов для реалізації творчої ініціативи молодих науковців, молодіжних дослідницьких міждисциплінарних груп (разом з іншими відділеннями Академії), залучення до конкурсу молодих вчених НАПН України. Кадрове забезпечення молодими фахівцями наукових установ необхідно вважати пріоритетним завданням науково-організаційної діяльності Відділення.

Удосконалення форм співпраці із закладами освіти.

- Підвищення статусу віднесених до Відділення наукових установ за результатами атестації.
- Підвищення статусу віднесених до Відділення установ як науково-освітніх, що поєднують наукову діяльність з підготовкою майбутніх докторів філософії (PhD).
- Продовження практики створення спільних науково-дослідницьких підрозділів з провідними університетами України із актуальної освітньої тематики Відділення.
- Реорганізація наявних науково-дослідницьких центрів, які діють при Відділенні, відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

Розвиток наукового потенціалу Відділення.

- Залучення фахівців установ НАН України, МОН України, громадських організацій та закладів освіти всіх рівнів до розв'язання проблем, що знаходяться в компетенції Відділення.
- Здійснення просвітницької та видавничої діяльності, продовження практики залучення зарубіжних колег до редакційних рад і публікації наукових статей у наукових виданнях, журналах і збірниках НАПН України, підвищення імпакт-фактору видань.
- Активне залучення іноземних членів, почесних докторів і академіків до вирішення проблем, над якими працює Відділення.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Реалізація цієї програми має забезпечити:

1. Утвердження Відділення філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки як провідного академічного підрозділу Національної академії педагогічних наук України з проблем філософського, методологічного,

педагогічного та технологічного розвитку національної освіти із урахуванням вимог європейського освітнього та дослідницького просторів відповідно до потреб освітнього розвитку дитини від народження до повноліття в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення, сталого розвитку, запиту на якісний людський капітал.

2. Підвищення статусу віднесених до Відділення наукових установ за результатами атестації.

3. Проведення фундаментальних і прикладних досліджень на високому науковому рівні відповідно до Пріоритетних напрямів (тематики) наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок НАПН України в рамках затвердженої базової, цільової та конкурсної тематики НАПН України, Національного фонду досліджень України (відповідно до напрямів наукової тематики Відділення). Виконання пріоритетних досліджень згідно з вимогами воєнного стану та повоєнного відновлення.

4. Систематичну підготовку аналітичних матеріалів на основі виконаних досліджень та їх подання до органів державної влади для вироблення обґрунтованих рішень в освітній політиці України.

5. Підготовку в ініціативному порядку наукових пропозицій до перспективних проєктів з організації виховання дітей та молоді у цифровому просторі, створення інноваційних програм раннього розвитку дитини, неперервного освітнього розвитку дитини від народження до повноліття, державно-громадського управління освітою, розвитку державного і приватного секторів дошкільної освіти в Україні.

6. Підвищення результативності наукових досліджень з національно-патріотичного, військово-патріотичного і громадянського виховання, утвердження української національної ідентичності та впровадження їх результатів у виховну практику в усіх ланках освіти; розроблення рекомендацій для управлінців сфери освіти.

7. Розроблення підручників з предмета «Захист України» для 10 і 11 класів закладів загальної середньої освіти; здійснення фахової підготовки його викладачів.

8. Розширення експериментальної бази віднесених до Відділення установ, створення тимчасових творчих колективів на базі закладів освіти з метою оперативного проведення пілотних досліджень щодо організації освітньої діяльності в екстремальних та кризових ситуаціях в умовах воєнного стану.

9. Модернізацію змісту, форм і методів виховання для пограничних територіальних громад та підготовка відповідних освітніх програм з урахуванням специфіки пограниччя.

10. Створення методичних та інформаційних матеріалів щодо виховання дітей та молоді (рекомендації, цифрові ресурси, банки практик, інструменти діагностики й оцінювання, просвітницькі матеріали для батьків і громади), зокрема для пограничних територіальних громад.

11. Позитивну динаміку публікаційної активності вчених Відділення та наукових установ, зокрема у фахових виданнях України та у виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus та WOS.

12. Позитивну динаміку участі вчених Відділення та наукових установ у міжнародних і національних проєктах.

ПІСЛЯМОВА

Відділення філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки НАПН України має унікальну історію, вагомий науковий доробок і чітко визначену місію в системі української академічної науки.

Сьогодні перед Відділенням стоїть завдання не лише зберегти створене попередніми поколіннями вчених, а й примножити це надбання, забезпечивши подальший розвиток фундаментальних і прикладних міждисциплінарних наукових досліджень в галузях філософії освіти, педагогічної науки й наук про освіту відповідно до потреб розвитку особистості кожного громадянина України, суспільства в цілому, сфери освіти і культури, вимог європейського освітнього та дослідницького простору.

Бачу Відділення як провідний академічний підрозділ, філософсько-освітні, методологічні, загальнопедагогічні та методичні здобутки якого створюють підґрунтя ефективної діяльності всієї Академії та розвитку освіти в Україні.

Відділення ефективно працюватиме над реалізацією відповідних законів України, інших нормативно-правових документів, що регламентують розвиток сфери освіти, братиме активну участь у їх розробленні; співпрацюватиме із НАН України, іншими галузевими академіями; Комітетом Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, МОН України, Міністерством соціальної політики України, Міністерством молоді та спорту України, іншими урядовими й громадськими організаціями; організовуватиме співпрацю на міжнародному рівні, зокрема із Комітетом педагогічних наук Польської академії наук.

Відділення має для цього необхідні передумови: якісний високопрофесійний склад, наукові школи, досвід учених, напрацювання міжнародних зв'язків, технологічні ресурси, партнерську співпрацю із закладами освіти та розуміння того, що українська освіта в сучасному світі є стратегічним інститутом знань, інтелекту, формування й розвитку людського капіталу держави, могутнім засобом захисту незалежності та соборності України, її національної безпеки.

Готова працювати над тим, щоб Відділення залишалося провідним академічним підрозділом Національної академії педагогічних наук України у сфері теорії і практики філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки, а його наукова та науково-організаційна діяльність сприяла зміцненню авторитету Національної академії педагогічних наук України на всеукраїнському і міжнародному рівнях.

